

Varför tvinga äldre att flytta?

Som läkare inom öppenvården i Göteborg träffar jag dagligen många patienter och får genom dessa fortlöpande reda på vad som händer i samhället på olika håll.

För några veckor sedan fick jag via anhöriga reda på att ett hundratal gamla sagts upp från ett äldreboende i Fristad i Spånga, en stadsdel i Stockholm.

Fastigheten är byggd 1982 med 153 lägenheter i ett trivsamt naturskönt område med utsikt över trädgårdar och grönområden. Äldreboendet är utrustat och anpassat till de boende med trygghetslarm, kök och restaurang, Det finns affärer, fotvård, hörselteknisk personal och utrustning, reception med sjukvårdspersonal, fysio/arbetsterapeuter och aktivitetsledare i huset.

De gamla bor i ett trivsamt välskött hus där det utvecklats en fin samhörighet som stärkts alltmer. Det pågår gruppaktiviteter som bakning, högläsning, tipspromenader, loppmarknader och gemensamma luncher.

Stadsdelsnämnden har sagt upp de gamla med argument att huset är så dåligt och undermåligt att det inte går att bo kvar. Man hänvisar till att förvaltaren Micasa AB har dömt ut huset som ej tjänligt att bo i. Byggnaden anses dessutom otidsenlig och ej lämplig för äldre enligt kontakter vi haft med chefer inom äldrevården. De säger vidare att idag är trenden mer kompakta boenden för äldre.

Varför skulle de äldre vilja sägas upp för att trängas samman i en miljö, som helt enkelt ger dem mindre utrymme? Jag får också höra att behovet av äldreboenden minskar undan för undan.

Detta måste vara ett helt felaktigt påstående. Vi vet alla att andelen äldre ökar i landet och fyrtiotalisternas behov av boenden kommer att öka dramatiskt om några år.

De gamla är djupt besvikna och upprörda över att behöva bryta upp från sina hem ytterligare en gång sent i livet. Några av de gamla, som är stridbara protesterar och försöker värja sig mot vad de uppfattar som angrepp. Några av de boende menar att det dåliga skicket på fastigheten inte är sant utan bara är svepskäl för att bli av med de gamla. Huset är i gott skick och det finns inga som helst tecken på läckage eller andra olägenheter förutom att det vid några tillfällen noterades att det kom vatten ur elementen när dom luftades vilket är normalt. Man efterlyste något slags protokoll från den besiktning som gjorts. Enligt politikerna kunde bara muntlig information ges. Det måste rimligtvis finnas protokoll på besiktning hos ägaren till byggnaden.

Jag har tagit kontakt med förvaltaren av fastigheten Micasa AB. De lovade att skicka oss det aktuella protokollet, men det har inte gjorts. Tjänstemännen på företaget menade att nödvändigt underhåll mycket väl kan göras i etapper som tillåter de gamla att bo kvar. Det framkom att det var kommunen som var drivande i uppsägningarna.

Det ska finnas ett antal liknande äldreboenden i Sverige där de gamla har sagts upp såsom Dianagården i Hjortgården, Timmermannen i Norrköping, Äldreboendet i Anderslöv och Åldermannen i Trelleborg etc.

Jag har ägnat en del arbete åt att ta reda på omständigheterna kring vad som händer i Fristad i Stockholm. Det har varit svårt att nå ansvariga och jag har hänvisats runt i några veckor. När jag till slut fick tala med någon av cheferna fick jag frågan varför jag ringer från Göteborg. Jag förklarade då att jag tycker att gamla och sjuka genom uppsägningen behandlats illa.

När jag talar med cheferna för äldreboenden får jag en känsla av att skälen för uppsägningen är osanning och att man argumenterar mot bättre vetande.

De gamla har genom ett yrkesverksamt liv bidragit till landets välstånd och jag tycker att de är värda att i lugn och värdighet få bo kvar i sina trivsamma hem. Jag tycker det är fegt att säga upp svaga, gamla och sjuka på det sätt som gjorts.

Hur man behandlar äldre och sjuka i ett samhälle är i grunden ett mått på samhällets utvecklingsnivå. När man inte längre lyssnar på deras önskingar och respekterar deras behov är detta ett tecken på ett samhälle i förfall.

Mina frågor är följande:

Varför ska de äldre tvingas bryta upp och flytta från den gemenskap som finns på Fristads äldreboende i Spånga?

Varför upprepas det som drabbar de boende på Fristad i allt fler kommuner runtom i Sverige?

Mac Åberg

läkare inom öppenvården i Göteborg

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning svarar:

I stadsdelsnämndens beslutsunderlag (som finns att läsa på <https://edokmeetings.stockholm.se/committees/spanga-tensta-stadsdelsnamnd/mote-2019-10-24>) sammanfattas skälen till avvecklingen enligt nedan:

”Fristad servicehus och Fristad vård- och omsorgsboende har ett omfattande renoveringsbehov med stambyte. I dagsläget är 101 lägenheter i servicehuset uthyrda och 52 är tomma. Situationen med många outhyrda servicelägenheter genererar höga nettokostnader vilket påverkar nämndens ekonomi negativt. Förvaltningen bedömer, med stöd av Micasas tekniska analys av fastigheten, att en eventuell renovering inte är aktuell då den skulle bli för kostsam. Det finns en betydande

överkapacitet av servicehuslägenheter inom staden samtidigt som efterfrågan på servicehusplatser minskar. De äldre efterfrågar istället andra boendeformer såsom seniorboende. Förvaltningen vill arbeta för ett ökat utbud av anpassade och tillgängliga boendeformer för äldre i stadsdelsområdet, till exempel seniorbostäder. De äldre som bor på Fristad servicehus och Fristad vård- och omsorgsboende kommer i samband med avvecklingen att ges möjlighet att välja annat boende i staden.”

Vi har full förståelse för att avvecklingsbeslutet orsakar oro för både boende och anhöriga. Det är självklart inte något vi önskar någon. Men givet de förutsättningar tidigare redovisat så kunde nämnden inte fatta något annat beslut. Vi låter avvecklingsperioden vara så lång som lite mer än ett år för att alla boende ska få tid att hitta ett annat boende. Inga boende kommer lämnas utan att få råd, stöd och vägledning för att hitta alternativ som passar den enskilde – ingen kommer hamna på gatan.